

2021. március 25.

P9_TA(2021)0115

A Szerbiáról szóló, 2019. és 2020. évi jelentések

Az Európai Parlament 2021. március 25-i állásfoglalása a Bizottság Szerbiáról szóló, 2019. és 2020. évi jelentéseiről (2019/2175(INI))

(2021/C 494/15)

Az Európai Parlament,

- tekintettel az egyrészt az Európai Közösségek és tagállamaik, másrészt a Szerb Köztársaság közötti stabilizációs és társulási megállapodásra, amely 2013. szeptember 1-jén lépett hatályba,
- tekintettel Szerbia európai uniós tagságra irányuló, 2009. december 19-i kérelmére,
- tekintettel a Bizottság 2011. október 12-i véleményére Szerbia európai uniós tagság iránti kérelméről (COM(2011)0668), az Európai Tanács 2012. március 1-jei határozatára a tagjelölti státusz Szerbia részére történő megadásáról és az Európai Tanács 2013. június 27–28-i határozatára a Szerbiával való uniós csatlakozási tárgyalások megkezdéséről,
- tekintettel az Európai Tanács 2003. június 19–20-án, Szalonikiben tartott ülésének elnökségi következtetéseire,
- tekintettel a 2018. május 17-i EU–Nyugat-Balkán-csúcstalálkozón tett szófiat nyilatkozatra és a kiemelt célkitűzések ehhez csatolt szófiat menetrendjére,
- tekintettel az ENSZ Biztonsági Tanácsának 1999. június 10-i 1244. sz. határozatára, a Nemzetközi Bíróság (NB) Koszovó függetlensége egyoldalú kinyilvánításának a nemzetközi joggal való összhangjáról szóló, 2010. július 22-i tanácsadó véleményére és az ENSZ Közgyűlésének 2010. szeptember 9-i 64/298. számú határozatára, amely elismerte az NB véleményének tartalmát, és üdvözölte az Unió készségét a Szerbia és Koszovó közötti párbeszéd elősegítésére,
- tekintettel a Szerbia és Koszovó kormánya közötti kapcsolatok rendezésére vonatkozó alapelvekről szóló, 2013. április 19-i első megállapodásra, a 2015. augusztus 25-i megállapodásokra és az Unió közreműködésével zajló, a kapcsolatok normalizálására irányuló párbeszédre,
- tekintettel a 2014. augusztus 28-án megkezdett berlini folyamatra,
- tekintettel a Bizottság Szerbiáról szóló 2018. évi jelentéséről szóló, 2018. november 29-i állásfoglalására ⁽¹⁾,
- tekintettel az EU–Szerbia Stabilizációs és Társulási Parlamenti Bizottság 2019. október 30–31-i, tizenegyedik ülésén elfogadott nyilatkozatra és ajánlásokra,
- tekintettel „A csatlakozási folyamat előmozdítása – Hiteles uniós perspektíva a Nyugat-Balkán számára” című, 2020. február 5-i bizottsági közleményre (COM(2020)0057),
- tekintettel a nyugat-balkáni partnerekkel a migráció és a biztonság területén folytatott együttműködés megerősítéséről szóló, 2020. június 5-i tanácsi következtetésekre,
- tekintettel a „2019. évi közlemény az EU bővítési stratégiájáról” című, 2019. május 29-i bizottsági közleményre (COM(2019)0260) és az azt kísérő, a Szerbiáról szóló 2019. évi jelentést tartalmazó bizottsági szolgálati munkadokumentumra (SWD(2020)0219),
- tekintettel a „2020. évi közlemény az EU bővítési stratégiájáról” című, 2020. október 6-i bizottsági közleményre (COM(2020)0660) és az azt kísérő, a Szerbiáról szóló 2020. évi jelentést tartalmazó bizottsági szolgálati munkadokumentumra (SWD(2020)0352),

⁽¹⁾ HL C 363., 2020.10.28., 119. o.

2021. március 25.

- tekintettel „A Nyugat-Balkánra vonatkozó gazdaságélénkítési és beruházási terv” című, 2020. október 6-i bizottsági közleményre (COM(2020)0641), valamint a Nyugat-Balkánra vonatkozó zöld menetrend végrehajtásával kapcsolatos iránymutatásokról szóló bizottsági szolgálati munkadokumentumra (SWD(2020)0223),
  - tekintettel a Bizottság és az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének 2020. április 8-i közös közleményére a Covid19-járványra való globális szintű uniós reakcióról (JOIN(2020)0011),
  - tekintettel a Bizottságnak a 2020–2022 közötti szerbiai gazdasági reformprogramról szóló, 2020. április 21-i értékelésére (SWD(2020)0064), továbbá az EU, valamint a Nyugat-Balkán és Törökország közötti gazdasági és pénzügyi párbeszéd keretében a Tanács által 2020. május 19-én elfogadott együttes következtetésekre,
  - tekintettel „A Covid19 leküzdése és a világiárványt követő helyreállítás során a Nyugat-Balkánnak nyújtott támogatás” című, 2020. április 29-i bizottsági közleményre (COM(2020)0315),
  - tekintettel a Szerbiával tartott csatlakozási konferencia 2019. december 10-i, tizenegyedik miniszteri szintű ülésére, amelyen megnyitották a „Tőke szabad mozgása” című 4. fejezetről szóló tárgyalásokat,
  - tekintettel a parlamenti választások megrendezése feltételeinek javításáról az Európai Parlament közvetítésével zajló, pártok közötti párbeszéd első szakaszának következtetéseire,
  - tekintettel az EBESZ/ODIHR különleges választási értékelő missziójának a 2020. június 21-i szerbiai parlamenti választásokról szóló, 2020. október 7-én közzétett végleges jelentésére,
  - tekintettel az ENSZ emberi jogi főbiztosa hivatalának 2020. november 11-én közzétett szakértői sajtónyilatkozatára a pénzmosás és a terrorizmusfinanszírozás megelőzéséről szóló törvény nem kormányzati szervezetek tevékenységét célzó és annak akadályozására irányuló visszaélészerű alkalmazásával kapcsolatos aggályokról,
  - tekintettel a Korrupció Elleni Államok Csoportjának (GRECO) a parlamenti képviselőket, bírákat és ügyészeket érintő korrupció megelőzésével foglalkozó, a negyedik értékelési forduló részeként 2020. november 26-án nyilvánosságra hozott, Szerbiáról szóló második megfelelési jelentésére,
  - tekintettel a nők elleni erőszakkal és a családon belüli erőszakkal szembeni fellépéssel foglalkozó szakértői csoport (GREVIO) Szerbiáról szóló, 2020. január 22-i értékelő alapjelentésére,
  - tekintettel az országról szóló korábbi állásfoglalásaira,
  - tekintettel a Tanácshoz, a Bizottsághoz és a Bizottság alelnökéhez / az Unió kül- és biztonságpolitikai főképviselőjéhez intézett, a Nyugat-Balkánra vonatkozó, a 2020. évi csúcstalálkozót követően tett 2020. június 19-i ajánlására (?),
  - tekintettel az Európai Parlament és a nyugat-balkáni parlamentek elnökeinek az Európai Parlament elnöke által a nyugat-balkáni parlamentek vezetésével közösen kezdeményezett 2020. január 28-i csúcstalálkozóján megfogalmazott közös nyilatkozatra,
  - tekintettel a 2020. május 6-án videokonferencia keretében megrendezett EU–Nyugat-Balkán-csúcstalálkozón elfogadott zágrábi nyilatkozatra,
  - tekintettel a berlini folyamat keretében 2020. november 10-én megrendezett EU–Nyugat-Balkán-csúcstalálkozóra,
  - tekintettel eljárási szabályzata 54. cikkére,
  - tekintettel a Külügyi Bizottság jelentésére (A9-0032/2021),
- A. mivel Szerbiát az uniós tagságra törekvő bármely más államhoz hasonlóan saját érdemeit tekintetbe véve kell megítélni a csatlakozáshoz szükséges kritériumok és közös értékek teljesítése, végrehajtása és betartása alapján, és mivel a csatlakozás menetrendjét és ütemét a szükséges reformok minősége és a reformok iránti elkötelezettség határozza meg;

(?) Elfogadott szövegek, P9_TA(2020)0168.

2021. március 25.

- B. mivel a demokrácia, az emberi jogok és a jogállamiság az EU sarokkövét jelentő olyan alapvető értékek, amelyek a bővítési, stabilizációs és társulási folyamatok központi elemét képezik; mivel az e területeken fennmaradó jelentős kihívások leküzdéséhez fenntartható reformokra van szükség;
- C. mivel Szerbiának visszafordíthatatlan eredményeket kell felmutatnia az emberi méltóság tiszteletben tartásával, a szabadsággal, a demokráciával, az egyenlőséggel, a jogállamisággal és az emberi jogok, köztük a nemzeti és más kisebbségekhez tartozó személyek jogainak tiszteletben tartásával kapcsolatos értékek megőrzése és védelme, valamint a mellettük való kiállás terén belföldön és nemzetközi kapcsolataiban egyaránt;
- D. mivel a Szerbiával folytatott tárgyalások megkezdése óta tizennyolc fejezet megnyitására került sor, amelyekből kettőt ideiglenesen lezártak; mivel Szerbia úgy döntött, hogy elfogadja az EU új bővítési módszertanát;
- E. mivel az igazságszolgáltatás és az alapvető jogok (23. fejezet), valamint a jog érvényesülése, a szabadság és a biztonság (24. fejezet) területén egyelőre sikerült fenntartható eredményeket elérni; mivel a Tanács úgy határozott, hogy egyelőre nem nyit meg újabb fejezeteket Szerbiával;
- F. mivel a GRECO szerint a szerbiai helyzet „globálisan nem kielégítő”, és megállapítást nyert, hogy Szerbia nem tesz eleget a GRECO ajánlásainak a parlamenti képviselők, bírák és ügyészek korrupciójának megelőzése tekintetében;
- G. mivel az EU jogállamiság előmozdítása iránti elkötelezettsége Szerbiára is vonatkozik, ahol az Uniónak folytatnia kell az Európa Tanáccsal való együttműködést az igazságszolgáltatással, a korrupció elleni küzdelemmel, az emberi jogok előmozdításával, valamint a szabad és független média és a civil társadalom szerepével kapcsolatos alapvető reformok és képzés Szerbia általi megvalósításának támogatása terén, és a felülvizsgált bővítési módszertannak megfelelően nyomon kell követnie az e területeken elért eredményeket;
- H. mivel Szerbiának érdeke a Koszovóval fennálló kapcsolatok rendezése;
- I. mivel Szerbia továbbra is elkötelezett a regionális együttműködés és a jószomszédi kapcsolatok mellett;
- J. mivel Szerbia továbbra is elkötelezett a működőképes piacgazdaság megteremtése mellett, és teljesíti a stabilizációs és társulási megállapodásban foglalt kötelezettségeket, bár több megfelelési probléma továbbra is fennáll; mivel a korrupció továbbra is gátolja a gazdasági fejlődést;
- K. mivel Szerbia a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet (ILO) összes alapvető egyezményét ratifikálta;
- L. mivel a véleménynyilvánítás szabadsága és a média függetlensége továbbra is komoly aggodalomra ad okot, amit kiemelten kell kezelni;
- M. mivel a Európai Parlament közvetítésével a parlamenti választások megrendezése feltételeinek javításáról zajló, pártok közötti párbeszéd továbbra is egyedülálló platformot biztosít ahhoz, hogy konszenzus alakuljon ki a választások feltételeinek javítására irányuló kötelezettségvállalásokkal kapcsolatban;
- N. mivel az EU egyetértett azzal, hogy az Előcsatlakozási Támogatási Eszközből 374 millió EUR-t átcsoportosítsanak a Covid19-járvány régióra gyakorolt társadalmi-gazdasági hatásainak enyhítésére;
- O. mivel az EU – tanúbizonyságot téve a nyugat-balkáni országok európai perspektívája iránti elkötelezettségéről – 3,3 milliárd EUR-t mozgósított közvetlenül az egészségügyi válság kezelésére, valamint a koronavírus-világjárvány gazdasági és társadalmi következményeinek enyhítésére;
- P. mivel az EU Szerbia fő támogatója és segélyezője a Covid19-világjárvány gazdasági és társadalmi következményeinek enyhítése terén; mivel Szerbia az egészségügyi ágazat számára 15 millió EUR azonnali támogatást, a társadalmi és gazdasági helyreállításra 78,4 millió EUR támogatást, segítségnyújtási alapok keretében pedig 93,4 millió EUR-t kapott;
- Q. mivel Szerbia az Előcsatlakozási Támogatási Eszköz (IPA) keretében uniós támogatásban részesül, amelynek teljes indikatív előirányzott összege 1 539,1 milliárd EUR a 2014–2020 közötti időszakra;

2021. március 25.

- R. mivel az EU nyújtja a legtöbb pénzügyi támogatást Szerbia számára; mivel az EU az elmúlt 18 évben az összes területet figyelembe véve támogatások formájában több mint 3,6 milliárd EUR-t folyósított Szerbiának a jogállamiságtól kezdve a közigazgatás reformján és a társadalmi fejlődésen át a környezetvédelemig és a mezőgazdaságig; mivel Szerbia 2007 óta összesen 2,79 milliárd EUR értékű uniós segítségnyújtásban részesült az IPA keretében;
- S. mivel Szerbiának jelentős haszna származott az EU-val való kereskedelmi és gazdasági integrációból; mivel az EU Szerbia legnagyobb kereskedelmi partnere, és 2018-ban az Unióba irányult Szerbia teljes exportjának 67 %-a, és onnan származott az ország teljes áruimportjának több mint 60 %-a; mivel 2010 és 2018 között a Szerbiában megvalósult uniós beruházások összesen több mint 13 milliárd EUR-t tettek ki;
1. üdvözlí, hogy Szerbia továbbra is stratégiai céljának tekinti az uniós tagság elérését, és hogy ez az újonnan megalakult kormány prioritásai között is szerepel; tudomásul veszi, hogy az összes parlamenti párt támogatja Szerbia uniós integrációs folyamatát; ösztönzi a szerb hatóságokat, hogy a nyilvánosság előtt zajló vitákban aktívabban és egyértelműbben kommunikálják elkötelezettségüket az európai értékek iránt, és világos és egyértelmű kötelezettségvállalást vár Szerbiától az ország uniós csatlakozással kapcsolatos kötelezettségeinek látható és ellenőrizhető módon történő teljesítése iránt;
  2. hangsúlyozza annak fontosságát, hogy a Szerbiával folytatott csatlakozási tárgyalások nagyobb lendületet kapjanak, és hogy mielőbb alkalmazni kell a felülvizsgált bővítési módszertant, amely a tárgyalási fejezetek tematikus csoportosításán és az egyes uniós politikák és programok fokozatos bevezetésén alapul, egyúttal hangsúlyozva azokat az egyértelmű és kézzelfogható ösztönzőket, amelyek közvetlenül Szerbia polgárainak érdekeit szolgálják;
  3. hangsúlyozza, hogy a 2020. június 21-i szerbiai választások nyomán kapott új megbízatás által teremtett lendület lehetőséget kínál a jelentős előrelépésre Szerbia európai kilátásai tekintetében; sikkra száll amellelt, hogy csak akkor nyissanak meg újabb tárgyalási fejezeteket, ha Szerbia megteszi a szükséges kötelezettségvállalásokat, és reformokat hajt végre a szükséges referenciaértékek teljesítése érdekében; rámutat, hogy a fejezetek megnyitása a tartós szerbiai reformok és az Európa-párti átalakulás elérésének alapvető eszköze;
  4. felhívja a Bizottságot és a Tanácsot, hogy adott esetben a szerb partnerek bevonásával tegyék meg a szükséges lépéseket a felülvizsgált bővítési módszertan rendelkezései – különösen a tematikus tárgyalási klasztereket érintők – végrehajtása érdekében, és hogy ezt az új módszertant használják fel lehetőségként a nyugat-balkáni bővítési folyamat felgyorsítására, és Szerbiával közösen határozzák meg Szerbia tárgyalási folyamatának új lépéseit;
  5. üdvözlí a szerb kormány és a nemzetgyűlés között az Európai Unióval foglalkozó nemzeti konvent ügyében folytatott együttműködést; felhívja Szerbia kormányát, hogy mielőbb nevezzen ki új vezetőt a Szerbia Európai Unióhoz való csatlakozásával foglalkozó tárgyalócsoport élére; felhívja továbbá Szerbiát, hogy javítsa az Európai Integrációs Minisztérium adminisztratív kapacitásait a csatlakozási tárgyalások lebonyolításának javítása érdekében, és tegyen meg minden tőle telhetőt annak érdekében, hogy az európai integrációs folyamat a lehető leginkluzívabb és legnyitottabb legyen;
  6. tudomásul veszi, hogy Szerbia tovább erősítette jogszabályainak az uniós vívmányokkal való összehangolását és végrehajtását, és ezt tovább kell folytatnia; sajnálja, hogy az összehangolás jóval lassabban zajlott a kormány által eredetileg tervezettnél; kiemeli a 23. fejezet (Igazságszolgáltatás és alapvető jogok) és a 24. fejezet (A jog érvényesülése, szabadság és biztonság) terén elért korlátozott eredményeket; megállapítja, hogy a Koszovóhoz fűződő viszony normalizálása és az alapvető jogok valódi tiszteletben tartása továbbra is alapvető fontosságú és meghatározó a csatlakozási tárgyalások üteme szempontjából;
  7. sajnálja, hogy Szerbia reformmenetrendjének számos területén nem történt előrehaladás, sőt, még visszalépésre is sor került az uniós csatlakozás egyes alapvető kérdéseit illetően; felhívja a Bizottságot, hogy módosítsa jelentéstételi módszertanát a jelentős visszalépések figyelembevétele érdekében, és küldjön egyértelmű üzenetet a csatlakozó országoknak, köztük Szerbiának;
  8. hangsúlyozza a szerb érdekelt felek stratégiai kommunikációjának fontosságát az uniós csatlakozás előnyeivel kapcsolatban; hangsúlyozza, hogy az uniós csatlakozásról szóló nyilvános vitának tényeken kell alapulnia, és elő kell mozdítania az alapvető jogok és a demokratikus értékek maradéktalan tiszteletben tartását;
  9. ösztönzi a szerb hatóságokat, hogy a nyilvános viták során aktívabban kommunikálják az európai értékek iránti elkötelezettségüket, és többek között a nagyközönség információkhoz való hozzáféréseinek fokozása, valamint a hatóságok és a civil társadalom közötti együttműködés kiterjesztése révén fokozzák a kommunikáció átláthatóságát; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az állami finanszírozású médiaorgánumok – gyakran tisztségviselőket idézve – hozzájárulnak az EU-ellenes retorika terjesztéséhez Szerbiában;

2021. március 25.

10. felhívja Szerbiát és az uniós tagállamokat, hogy folytassanak aktívabb és eredményesebb kommunikációs politikát az európai kilátásokkal kapcsolatban, megszólítva a szerb és az uniós polgárokat egyaránt, a nemzeti kisebbségekhez tartozókat is beleértve; hangsúlyozza az Európai Unió népei és a szerb nép közötti barátság és testvériség történeti kötelekeit;

11. megjegyzi, hogy Szerbia aránytalanul nagy láthatóságot biztosít harmadik országoknak; felhívja Szerbiát, a Bizottságot és az EU szerbiai küldöttségét, hogy fokozzák az EU és Szerbia közötti szoros partnerség szerepének, erőfeszítéseinek és előnyeinek népszerűsítése érdekében tett erőfeszítéseiket, többek között az európai támogatással megvalósított projektek és reformok népszerűsítése révén; megállapítja, hogy sürgős szükség van a nagyvárosokon kívül élő szerb állampolgárok bevonására, és felhívja az Uniót, hogy fokozza tovább az alulról szerveződő civil társadalomnak nyújtott támogatást;

12. kéri a nyugat-balkáni országokkal folytatott magas szintű politikai és szakpolitikai párbeszéd új lehetőségeinek megteremtését a határozottabb irányítás és a magas szintű elkötelezettség biztosítása érdekében, amit a felülvizsgált bővítési módszertan is szorgalmaz; úgy véli, hogy az Európa jövőjéről szóló konferenciának aktív szerepvállalásra kell ösztönöznie és megfelelően be kell vonnia a szerbiai, valamint a többi nyugat-balkáni országbeli képviselőket a kormányzatok, valamint a civil társadalom és az ifjúsági szervezetek szintjén egyaránt;

13. tudomásul veszi az EBESZ/ODIHR különleges választási értékelő missziójának zárójelentésében foglalt következtetéseket, amelyek szerint a 2020. június 21-i parlamenti választásokat hatékonyan bonyolították le, de aggodalomra adott okot a kormányzó párt – többek között a médiában is érvényesülő – dominanciája; sajnálatát fejezi ki a szavazókra gyakorolt nyomás, a média elfogultsága, valamint az állami tisztségviselők tevékenységei és a pártpolitikai kampányolás közötti választóvonal elmosódása hosszú távú tendenciája miatt; e tekintetben rámutat a választásokkal kapcsolatban az állam által a vélemények megváltoztatása érdekében támogatott dezinformációs kampányok szerepére;

14. üdvözlzi az ODIHR ajánlásainak végrehajtásával foglalkozó munkacsoport létrehozását; felhívja a szerb hatóságokat, hogy maradéktalanul foglalkozzanak az ODIHR valamennyi ajánlásával, jóval a következő választások előtt; hangsúlyozza, hogy a választási feltételek tekintetében szakértelemmel rendelkező civil társadalmi szervezeteknek továbbra is részt kell venniük a folyamatban;

15. aggodalommal állapítja meg, hogy a parlament mindössze néhány héttel a tervezett választások előtt, megfelelő nyilvános vita nélkül változtatásokat fogadott el a választási rendszer fontos elemei tekintetében, többek között csökkentve a választási küszöböt; rámutat, hogy a Velencei Bizottság szerint a választási törvény alapvető elemeit nem helyénvaló jelentősen módosítani a választások előtt kevesebb mint egy évvel;

16. sajnálja az ellenzék egyes részeinek a választások bojkottjára vonatkozó döntését, és hangsúlyozza, hogy az EBESZ/ODIHR különleges választási értékelő missziójának – a szerbiai politikai színtér valódi pluralizmusának hiányát és széttagozottságát hangsúlyozó – megállapításai fényében a választási feltételek javítása valamennyi politikai erő, különösen az irányító hatóságok felelőssége; hangsúlyozza, hogy a választópolgárok politikai képviselője és a döntéshozatali folyamat befolyásolásra való képessége kizárólag a politikai és választási folyamatokban való részvétel révén garantálható; felhívja az ellenzéket, hogy térjen vissza a tárgyalóasztalhoz, és folytassa részvételét a politikai és parlamenti tevékenységekben; megjegyzi, hogy a választások egyes ellenzéki pártok általi bojkottja miatt az újonnan megalakult szerb parlamentet a kormányzó koalíció túlnyomó többsége és az életképes ellenzék hiánya jellemzi, ami nem segíti elő a politikai pluralizmus elérését az országban;

17. emlékeztet a Velencei Bizottság által meghatározott választási elvekre, és aggodalommal veszi tudomásul, hogy Aleksandar Vučić elnök minden alkotmányos alap és politikai indok nélkül kihirdette az előrehozott választások megrendezését, ugyanakkor pedig Szerbia elnökeként és a legnagyobb politikai párt elnökeként kihirdette, hogy a 2022 tavaszán egy napon kerül sor az elnökválasztásra, a parlamenti választásokra és a belgrádi önkormányzati választásokra;

18. üdvözlzi az Európai Parlament közvetítésével zajló, Szerbia nemzetgyűlésével folytatott, pártok közötti párbeszéd létrehozását, valamint a szerb hatóságok és a parlamenti többség által a választási feltételek javítása érdekében hozott kezdeti intézkedéseket; szorgalmazza a pártok közötti párbeszéd keretében tett fennmaradó kötelezettségvállalások további végrehajtását;

19. üdvözlzi az Európai Parlament közvetítésével zajló, Szerbia nemzetgyűlésével sorra kerülő, pártok közötti párbeszéd második szakaszának elindítását valamennyi szerbiai érdekelt fél és Európa-párti politikai erő bevonásával, hogy a teljes politikai spektrumban javuljon a politikai légkör és bizalom, valamint hogy konszenzus alakuljon ki a választási folyamattal kapcsolatos lezáratlan kérdésekben, a nemzetközi megfigyelő missziók ajánlásainak megfelelően; sürgeti, hogy a lehető leghamarabb kerüljön sor a pártok közötti párbeszéd inkluzívabb új fordulóira, és felhív minden felet, hogy határozzanak meg világos célokat, kritériumokat, referenciaértékeket és közvetítőket; hangsúlyozza, hogy a pártok közötti párbeszédet

2021. március 25.

jóval a közelgő választások előtt le kell zárni, hogy elegendő idő álljon rendelkezésre a választási feltételek szükséges jogi és egyéb módosításainak végrehajtására és azok gyakorlatba való átültetésére annak érdekében, hogy a választások előtt egyenlő versenyfeltételek jöjjenek létre; emlékeztet arra, hogy a kormánynak és a független szervezeteknek biztosítaniuk kell a pártok közötti párbeszéd keretében vállalt kötelezettségekkel kapcsolatos jogi keretek teljes körű és megfelelő végrehajtását;

20. elítéli az Európai Parlament képviselői – különösen a Parlament Szerbiával fenntartott kapcsolatairól terén képviselő személyek, többek között a SAPC-küldöttség elnöke és tagjai, valamint a pártok közötti párbeszéd közvetítői – elleni elfogadhatatlan szóbeli támadásokat és gyűlöletbeszédet, mivel ezek nem egyeztethetők össze Szerbia stabilizációs és társulási megállapodás szerinti kötelezettségei szellemével; felhívja a nemzetgyűlés elnökét és az ott működő képviselőcsoportok vezetőit, hogy tartsák tiszteletben a demokratikus párbeszéd normáit;

21. felhívja az új kormányt, hogy munkálkodjon az eredményes és ellenőrizhető alapvető reformokon, és foglalkozzon a strukturális reformokkal, valamint a jogállamiság, az alapvető jogok, a média szabadsága, a korrupció elleni küzdelem, továbbá a demokratikus intézmények és a közigazgatás működése terén fennálló hiányosságokkal;

22. aggodalommal veszi tudomásul, hogy a korrupció összességében továbbra is olyan probléma, amellyel kapcsolatban korlátozott mértékű előrelépés történt; üdvözlö a korrupcióellenes ügynökség függetlenségének biztosítása érdekében tett lépéseket és a korrupciós ügyek lezárása terén eddig elért eredményeket; ösztönzi a további előrelépést, különösen a magas szintű korrupciós ügyekben folytatott nyomozások, vádemelések és jogerős ítéletek terén felmutatott eredmények javítása, valamint a korrupció megelőzéséről szóló jogszabályok uniós vívmányoknak, valamint a GRECO ajánlásainak megfelelő végrehajtása terén; üdvözlö a legújabb GRECO-jelentés közzétételét, és arra buzdítja az igazságügyi minisztériumot, hogy törekedjen az ajánlások végrehajtására;

23. rámutat arra, hogy a GRECO legfrissebb jelentése szerint Szerbia csak részben hajtotta végre a 2015. évi ajánlásokat, továbbá a helyzet az országban „globálisan nem kielégítő”; hangsúlyozza a korrupció elleni eredményes küzdelem fontosságát, és felhívja a szerb hatóságokat, hogy mielőbb tegyenek eleget ezeknek az ajánlásoknak; aggodalmát fejezi ki a „tisztviselő” fogalmának a korrupció megelőzéséről szóló törvényben szereplő meghatározását érintő közelmúltbeli módosítások miatt, amelyeket nem átlátható módon és sietve fogadtak el, és amelyek jelentősen korlátozzák a törvény alkalmazási körébe tartozó személyek számát, ezáltal tovább gyengítve a korrupcióellenes mechanizmusokat és lehetőségeket teremtve az állami forrásokkal való, korábban jogellenesnek ítélt visszaélésre;

24. sürgeti Szerbiát, hogy mutasson fel meggyőző eredményeket, ezen belül többek között eredményes vizsgálatokkal kiegészülő tartós előrelépést az aggodalomra okot adó területeken, például az igazságszolgáltatás, a véleménynyilvánítás szabadsága, valamint a korrupció és a szervezett bűnözés elleni küzdelem terén, különös tekintettel a magas szintű közérdeket érintő esetekre, például a Krušik-, a Jovanjica- és a Telekom Srbija-ügyre, és javítsa eredményességét a magas szintű korrupciós ügyekben indított nyomozások, vádemelések és elmarasztaló ítéletek, ezen belül a bűncselekményből származó vagyoni eszközök lefoglalása és elkobzása terén; megismétli azon 2018-as felhívását, hogy igazságot kell szolgáltatni egyes, a belgrádi Savamala városrészben található, magántulajdonban lévő ingatlanok jogellenes lebontásával kapcsolatban; tudomásul veszi, hogy a korrupció megelőzéséről szóló új törvény 2020. szeptember 1. óta hatályban van;

25. emlékezteti Szerbiát, hogy fokozza a korrupció eredményes kezelésére irányuló erőfeszítéseit, elsősorban a korrupció megelőzésére és visszaszorítására összpontosítva, többek között egy új korrupcióellenes stratégia elfogadásával, amelyet hiteles és reális cselekvési terv és eredményes koordinációs mechanizmus támaszt alá;

26. felhívja Szerbiát, hogy javítsa a szervezett bűnözés elleni küzdelmét, és az ügyenkénti megközelítésről váltson át a szervezetek ellen irányuló stratégiára a nagy és nemzetközi szintre kiterjedő szervezetek felszámolása érdekében; megállapítja, hogy ennek a stratégiának magában kell foglalnia a súlyos és szervezett bűnözéssel kapcsolatos ügyekben folytatott eredményes vizsgálatokat, büntetőeljárásokat és jogerős elmarasztaló ítéleteket, ezen belül pénzügyi vizsgálatokat, a pénzáramlások szisztematikus nyomon követését, megbízható felügyeleti mechanizmust a visszaélések elkerülése érdekében, valamint a szervezett bűnözéssel foglalkozó ügyészség – amelynek mentesnek kell lennie minden indokolatlan politikai befolyástól – pénzügyi és emberierőforrás-kapacitásának növelését;

27. aggodalmát fejezi ki a szélsőséges csoportok és a szervezett bűnözés által elkövetett egyre növekvő erőszak miatt, felhívja a hatóságokat az oknyomozó újságírók, illetve a visszaélést bejelentő személyek által feltárt esetek megfelelő kivizsgálásának és az érintett állami tisztviselők felelősségére vonásának biztosítására;

2021. március 25.

28. aggodalommal veszi tudomásul, hogy továbbra is politikai befolyás nehezedik az igazságszolgáltatásra, és megállapítja, hogy többek között adott esetben a munkaerő-felvétel és az humán erőforrás-gazdálkodás jelenlegi rendszerének felülvizsgálata révén meg kell erősíteni az igazságszolgáltatás elszámoltathatóságának, professzionalizmusának, függetlenségének és általános hatékonyságának biztosítékait; tudomásul veszi, hogy a kormány alkotmányos reformokról szóló – a Velencei Bizottság által pozitívan értékelt – javaslatot állított össze, és elküldte azt a nemzetgyűlés illetékes bizottságának;

29. hangsúlyozza a széles körű konzultációs folyamat fontosságát az alkotmányos reform során; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy az előző szerb parlament elmulasztotta az igazságszolgáltatás függetlenségének megerősítésére irányuló alkotmányos reformok elfogadását; javasolja alkotmányos reformok mielőbbi elfogadását a bírák és ügyészek szövetségeivel és más érintett politikai szereplőkkel, többek között a parlamenten kívüli ellenzékkel is konzultálva;

30. ismét hangsúlyozza a Vajdaság Autonóm Tartomány finanszírozásáról szóló törvény mielőbbi elfogadásának fontosságát;

31. aggodalmát fejezi ki az új parlament tényleges működése miatt, ahol nincs parlamenti ellenzék, amelynek legitimitását az ellenzéki pártok megkérdőjelezzik, és amelynek mandátumát a szerb elnök bejelentése szerint eleve lerövidítik, és amely nyílt, inkluzív és demokratikus nyilvános vita nélkül fogad el nagy horderejű alkotmányos változásokat, különösen az igazságszolgáltatás területén;

32. üdvözli a nemzetgyűlés gyakorlatainak és eljárásainak helyreállítását, valamint az eljárási szabályzatnak való megfelelés érdekében a nemzetgyűlés működésében végrehajtott változtatásokat; sajnálja, hogy a végrehajtó hatalom általános parlamenti felügyelete meglehetősen formális maradt; hangsúlyozza, hogy további érdemi reformokra van szükség az eljárás és a gyakorlat terén a jogalkotási folyamat minőségének javítása, a hatékony parlamenti felügyelet biztosítása, valamint a nemzetgyűlés rendszerszintű hiányosságainak megszüntetése érdekében, beleértve az obstrukció, a sürgős eljárások száma és az össze nem függő pontok egy napirendi pontba történő átcsoportosítása gyakorlatának visszaszorítását;

33. hangsúlyozza, hogy a jogalkotási folyamat minőségét tovább kell javítani az átláthatóság és a szociális és politikai párbeszéd fokozásával, valamint a független szabályozó szervek felügyeleti szerepük hatékony gyakorlására való felhatalmazásának biztosításával; tudomásul veszi, hogy a nemzetgyűlés plenáris ülése megvitatta a független szervek éves jelentéseit, és következtetéseket fogadott el;

34. felhívja az újonnan megválasztott parlamentet, hogy fokozza erőfeszítéseit a jogalkotási folyamat átláthatóságának, befogadó jellegének és minőségének biztosítása, valamint a hatékony parlamenti felügyelet garantálása érdekében; emellett további intézkedéseket szorgalmaz a pártokon átívelő párbeszéd biztosítása és a civil társadalom szerepének erősítése érdekében, ez ugyanis továbbra is a jól működő demokrácia alapvető eleme; aggodalommal veszi tudomásul, hogy az egyenlőség védelméért felelős biztos újbóli kinevezésének folyamata nem elég átlátható;

35. eredményes együttműködést szorgalmaz a független és szabályozó szervekkel, és kéri a nemzetgyűlés fokozottabb szerepvállalását a kormány és a közigazgatás felügyeletében és ellenőrzésében; szorgalmazza a nemzetgyűlés érdemi részvételét a Szerbia uniós csatlakozásáról szóló tárgyalási folyamatban, a nemzetgyűlés által saját szerepéről és a Szerbia uniós csatlakozásáról folytatott tárgyalások alapelveiről elfogadott 2013. december 16-i határozattal összhangban;

36. hangsúlyozza, hogy a független szabályozó szervek, többek között az ország ombudsmanja, a korrupcióellenes ügynökség, a nemzeti ellenőrző hatóság és a nyilvánosság szempontjából fontos információkért és a személyes adatok védelméért felelős biztos szerepét teljes mértékben el kell ismerni és támogatni kell; kéri a szerb nemzetgyűlést, hogy működjön közre a független szabályozó szervek, nevezetesen az ombudsman megállapításainak és ajánlásainak végrehajtásában;

37. emlékeztet arra, hogy a szociális párbeszéd az európai szociális modell egyik pillére, és hogy a kormány és a szociális partnerek közötti rendszeres egyeztetés jelentős szerepet játszik a társadalmi feszültségek és konfliktusok megelőzésében; hangsúlyozza annak alapvető fontosságát, hogy a szociális párbeszéd túlmutasson az információcserén, és hogy a parlamenti eljárások megkezdése előtt konzultációt folytassanak az érdekelt felekkel a fontos jogszabályokról;

38. aggodalommal veszi tudomásul, hogy a szerb nemzetgyűlés csak 44 nappal a rendkívüli állapot 2020. márciusi kihirdetése után ült össze, ami veszélyeztette a parlamenti demokrácia kulcsintézményeként Szerbia alkotmányának megfelelően elfoglalt pozícióját; aggodalommal veszi tudomásul, hogy a nemzetgyűlés az egyértelmű parlamenti többség ellenére a végleges választási eredmények 2020. július 5-i kihirdetését követően hosszú ideig nem kezdte meg teljes körű működését; felhívja a nemzetgyűlést, hogy kerülje a sértő, uszító hangnemet, és a parlamenti viták során lépjen fel a gyűlöletbeszéd ellen; hangsúlyozza az ellenzék által végzett munka fontosságát a demokráciákban;

2021. március 25.

39. hangsúlyozza, hogy a parlamenti képviselők által a nemzetgyűlés plenáris ülésén a politikai ellenfelekkel szemben alkalmazott sértő hangnem, megfélemlítés és rágalmazó kampány a demokratikus gyakorlat és az alapvető demokratikus értékek megsértését jelentik, és ezt az eljárási szabályzattal összhangban határozottan el kell ítélni és szankcionálni kell; megdöbbenésének ad hangot több parlamenti képviselő és kormánypárti bulvárlap oknyomozó újságírókkal és a civil társadalom – köztük a KRIK független médiahálózat és például olyan nem kormányzati szervezetek, mint a CRTA és a Nyílt Parlament – tagjaival szembeni összehangolt támadásai miatt, amelyek szervezett bűnözői csoportok üzletársaiként és összeesküvőkként ábrázolják őket, ami súlyosan sérti a parlamenti képviselőkre vonatkozó, nemrégiben saját maguk által is elfogadott magatartási kódexet;

40. üdvözli a médiastratégiáról szóló új cselekvési terv elfogadását és azt, hogy munkacsoportot hoztak létre a stratégia és a cselekvési terv végrehajtásának nyomon követésére;

41. aggodalmát fejezi ki oknyomozó újságírók azon állításai miatt, hogy a kormány politikai és választási célokból manipulálja a Covid19-statisztikákat; sajnálatosnak tartja a kormánytisztviselők által a világjárvány idején nyújtott uniós támogatással kapcsolatban folytatott dezinformációs kampányt; hangsúlyozza, hogy a kormányzat Covid19 ellen tett erőfeszítései szempontjából a bizalom és az átláthatóság különösen fontos, ezért sürgeti a szerb kormányt, hogy a világjárvánnyal kapcsolatban adjon tájékoztatást a polgároknak minden lényeges információról, többek között a vakcinákról is;

42. úgy véli, hogy két országos lefedettségű televíziós csatornának egy kormánypárthoz kötődő magánszemély részéről 2018 decemberében történő megvásárlása a kormánypárt által az ország médiaviszonyainak monopolizálása felé tett lépést jelentett; sürgeti a hatóságokat, hogy biztosítsák és tartsák fenn a tisztességes versenyhez és az átláthatósághoz szükséges feltételeket a média területén a tulajdonviszonyokkal kapcsolatos minden jövőbeli ügylet tekintetében; felkéri valamennyi országos lefedettségű szerbiai televíziós csatorna szerkesztőségét, hogy tartsák tiszteltben a legmagasabb szintű szakmai követelményeket, és tegyék lehetővé az eltérő vélemények rendszeres kifejtését;

43. sajnálatát fejezi ki a médiaszabadság romlása, a parlamenti ellenzék tagjait, a független értelmiségieket, az NGO-kat, az újságírókat és ismert személyeket sértő szóhasználat, megfélemlítés, sőt gyűlöletbeszéd előfordulásának növekedése miatt, amely többek között a kormányzó pártok tagjaira is jellemző, márpedig rendkívül fontos, hogy az utóbbiak felelősek a média összes képviselőjével szembeni tiszteltteljes fellépésért; sürgeti a szerb hatóságokat, hogy hozzanak azonnali intézkedéseket a véleménynyilvánítás szabadságának és a média függetlenségének biztosítása érdekében, továbbá gondoskodjanak az említett ügyek megfelelő kivizsgálásáról;

44. sajnálja, hogy az Elektronikus Média Szabályozó Tanácsával (REM) és a közszolgálati műsorszolgáltatóval (RTS) kapcsolatos kötelezettségvállalásokat a szerb hatóságok csak részben vagy egyáltalán nem teljesítették; emlékeztet arra, hogy a szabad és független média fontos szerepet játszik a demokráciában; sajnálatát fejezi ki amiatt, hogy a pártok közötti párbeszéd első szakaszának lezárása óta a REM és az RTM munkája nem állította helyre e két szervezet hitelességét a nyilvánosság és az ellenzéki pártok szemében; tudomásul veszi, hogy a kormány létrehozott egy, az újságírók biztonságával foglalkozó munkacsoportot, de abból a független újságírókat és médiát képviselő összes szerbiai szervezet már ki is vonult, mivel a munkacsoport nem reagált a bűncselekmények és korrupció kivizsgálásával foglalkozó hálózat (KRIK) oknyomozó internetes portáljának újságírói ellen a kormánypárti bulvársajtó által indított támadásokra;

45. aggodalommal veszi tudomásul, hogy a civil társadalmi szervezetek munkája olyan környezetben zajlik, amely nem áll nyitva a kritikákra; sürgeti a szerb pénzügyminisztérium keretében működő, a pénzmosás megelőzésével foglalkozó szerb hivatalt, hogy teljes mértékben tisztázza a civil társadalmi szervezetek és újságírók ellen pénzmosás vádjával indult nyomozásokkal kapcsolatos helyzetet, és sürgeti a hatóságokat, hogy tartózkodjanak az említett szervezetekkel és személyekkel szembeni önkényes célzott fellépéstől; felhívja a szerb hatóságokat, hogy lépjenek fel a civil társadalom és a független média mozgásterének szűkülésével szemben, és biztosítsák, hogy ezek minden korlátozástól mentesen működhessenek, beleértve e szervezetek megfélemlítését vagy büntethetővé tételét is; sürgeti a hatóságokat, hogy a lehető leghamarabb mozdítsák elő az összes civil társadalmi szervezet munkáját elősegítő légkör kialakulását;

46. felhívja a Bizottságot és az EKSZ-t, hogy erősítsék meg együttműködésüket a helyi civil társadalommal, nem kormányzati szervezetekkel és független médiával, és támogassák azokat; ismételten hangsúlyozza, hogy támogatja a demokratikus európai politikai alapítványok által a szerbiai demokratikus folyamatok megerősítése és a politikai vezetők új nemzedékének kinevelése terén végzett munkát;

47. bár határozottan elítél minden erőszakos cselekményt, megjegyzi, hogy a rendőri erő 2020. júliusi tüntetések során történt aránytalan alkalmazása külön figyelmet érdemel a hatóságok részéről, többek között arra való tekintettel, hogy a rendőrök ezt követően nem működtek együtt az igazságszolgáltatási rendszerrel és az ügyességgel; sürgeti a szerb hatóságokat, hogy a büntetlenség megelőzése és a rendőrség iránti bizalom megerősítése érdekében vizsgálják ki

2021. március 25.

megfelelően mindazon eseteket, amelyekben a rendőrség túllépte hatáskörét, valamint könnyítsék meg, hogy az állításuk szerint a rendőri kötelességszegés áldozatául eső személyek panaszt nyújtsanak be jogorvoslat céljából, továbbá tanúsítsanak zéró toleranciát a bűnüldöző szervek olyan tagjaival szemben, akik megsértik a szakmai etikát vagy a büntetőjogot;

48. megállapítja, hogy az emberi jogok védelmét szolgáló hivatalos jogi és intézményi keret nagy vonalakban létrejött, de hiányoznak a szóban forgó alapvető jogok tényleges tiszteletben tartását garantáló mechanizmusok; felszólít arra, hogy az emberi jogok tiszteletben tartására vonatkozó hatályos jogszabályok, többek között a közérdekű információkhoz való szabad hozzáférésről szóló törvény valamennyi jövőbeli módosítását átlátható módon, az összes érdekelt fél bevonásával hajtsák végre; szorgalmazza ennek hatékonyabb végrehajtását, különös tekintettel a társadalom legkiszolgáltatottabb csoportjaira, köztük a nemzeti kisebbségekre az oktatás terén; felszólítja Szerbiát, hogy biztosítsa a kisebbségi nyelvek egyenlő és megkülönböztetésmentes használatát az oktatás terén, külön médiacsatornákon az állami médiában és helyi szinten, továbbá gondoskodjon az esélyegyenlőségről, valamint a politikai életben, a közigazgatásban és az igazságszolgáltatásban való megfelelő képviseletről;

49. üdvözli a Szerbia által az EU-val együttműködésben a roma közösség befogadása terén tett fokozott erőfeszítéseket, különös tekintettel a lakhatási helyzetük javítására; felhívja a szerb hatóságokat, hogy foglalkozzanak a romákkal szemben az állampolgárságuk, valamint az egészségügy, az oktatás és a foglalkoztatás tekintetében alkalmazott strukturális megkülönböztetéssel; sürgeti Szerbiát, hogy javítsa és egyszerűsítse a roma integrációval foglalkozó intézményi struktúráját, többek között a feladatok egyértelmű elosztása, a nemzeti és helyi hatóságok közötti koordináció, valamint a roma közösség szükségleteire érzékeny költségvetés-tervezés révén;

50. üdvözli az általános iskolai tankönyvek bolgár nyelvű fordításának hosszú idő után való véglegesítését, ami lehetővé teszi a bolgár nemzeti kisebbség anyanyelvű oktatását; aggodalommal állapítja meg, hogy még nem fordították le a középfokú oktatáshoz szükséges összes tankönyvet; arra ösztönzi a szerb hatóságokat, hogy biztosítsák a folyamat fenntarthatóságát elegendő számú tanár, tankönyv és további anyagok (iskolai naplók, ellenőrző könyvek stb.) rendelkezésre bocsátásával a kisebbségi tanulók szükségleteinek megfelelő kielégítése érdekében;

51. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a szerb hatóságok nem mozdítják elő a regionális vagy kisebbségi nyelvek tényleges használatát;

52. felhívja Szerbiát, hogy erősítse meg az emberi jogi intézményeket, garantálja függetlenségüket, biztosítsa számukra a szükséges pénzügyi és emberi erőforrásokat, gondoskodjon ajánlásaik időben történő nyomon követéséről, valamint fogadjon el és hajtsa végre új megkülönböztetésellenes stratégiát;

53. felhívja Szerbiát, hogy javítsa statisztikai adatszolgáltatási képességeit, és időszerűen hajtsa végre a népszámlálást, a legmagasabb szintű nemzetközi normák betartásával és független megfigyelők bevonásával; megismétli az érdekelt felek jobb koordinációjára és bevonására irányuló felhívását, a nemzeti kisebbségek jogainak megvalósítását célzó cselekvési terv végrehajtása és időszakos felülvizsgálata érdekében;

54. mély aggodalmát fejezi ki azon állítások miatt, amelyek szerint a szerb hatóságok rendszerszerű és diszkriminatív módon visszaélnék a polgárok tartózkodásáról szóló törvénnyel és a Dél-Szerbiában élő, albán etnikumú polgárok lakcímének „passzivizálásával”; szorgalmazza ezen állítások független és alapos kivizsgálását, és felhívja a szerb hatóságokat, hogy vessenek véget minden megkülönböztető és célzott gyakorlatnak;

55. aggodalommal veszi tudomásul az erőszak és a családon belüli erőszak áldozatává vált nők és gyermekek magas arányát; tudomásul veszi Szerbiának a nők és gyermekek elleni erőszak és a családon belüli erőszak elleni küzdelemre irányuló erőfeszítéseit; sürgeti azonban a további és hatékonyabb végrehajtást és a konkrét fejlesztéseket, különösen a jelenlegi világhátrány idején annak érdekében, hogy javuljon a minőségi szolgáltatásokhoz való hozzáférés ezen a területen;

56. üdvözli a Szerbiáról szóló GREVIO-jelentést, amely hangsúlyozza az Isztambuli Egyezmény végrehajtásával kapcsolatos koherens szakpolitikai megközelítés hiányát, a megelőző intézkedések szükségességét, az áldozatok számára nyújtott szolgáltatások hiányosságait, az alacsony szintű tudatosítást, érzékenyítést és kapacitásbővítést, valamint a nők széles körét olyan interszekcionális tényezők miatt érintő konkrét akadályokat, mint az etnikai hovatartozás, a szegénység, a társadalmi származás és a fogytékosság;

57. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a nemek közötti egyenlőségről szóló új törvény kidolgozása súlyos késedelmeket szenvedett, hogy ezen a területen még mindig hiányzik a koordináció és a megfelelő forrásokkal rendelkező hatékony intézményi struktúra, és hogy a nők társadalmi-gazdasági helyzete még mindig lényegesen rosszabb, mint a férfiaké, valamint hogy széles körben elterjedtek a patriarchális attitűdök és a nemi sztereotípiák a társadalomban és a közbeszédben, továbbá hogy e tekintetben hiányosak az igazságszolgáltatás, az ügyészek és az ügyvédek ismeretei;

2021. március 25.

58. felhívja Szerbiát, hogy fokozza a nemek közötti egyenlőség és a nők jogai érdekében tett erőfeszítéseket, különleges figyelmet fordítva a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítésére és a civil társadalommal, különösen a női szervezetekkel való fokozott együttműködésre; hangsúlyozza, hogy a nemek közötti egyenlőség szempontját szerepeltetni kell a gazdasági programokban;
59. méltatja a nők erős képviselőit az új parlamentben és kormányban, abban a reményben, hogy ez a nők, valamint a veszélyeztetett csoportok emberi jogainak és politikai szabadságjogainak érdemi előmozdításához is vezet majd; üdvözlí a nemzeti kisebbségek érdemi parlamenti képviselőit;
60. hangsúlyozza az LMBTI-személyeket megillető jogok további védelmének szükségességét; kéri, hogy a hatóságok reagáljanak megfelelőbben és eredményesebben a gyűlöletbeszédre és a gyűlölet-bűncselekményekre; üdvözlí, hogy két melegfelvonulást békésen sikerült lebonyolítani 2019-ben; hangsúlyozza annak fontosságát, hogy minden intézmény támogassa az EuroPride 2022 előkészítését, és gondoskodjon az összes résztvevő biztonságáról;
61. üdvözlí a kormány azon kezdeményezését, hogy folytassa az azonos neműek életközösségéről, valamint a transzneműek nevének és nemének megváltoztatásáról szóló törvény megalkotását az Emberi Jogok Európai Bíróságának vonatkozó ítélezési gyakorlata szerint, és felhívja a kormányt, hogy teremtsen biztonságos környezetet az LMBTI-személyek számára, valamint mozdítsa elő a velük szembeni tolerancia kultúráját;
62. sürgeti Szerbiát, hogy javítsa az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférést a fogyatékossgal élő személyek, a HIV-fertőzöttek, a kábítószer használó gyermekek és felnőttek, a foglyok, a szexmunkások, az LMBTI-személyek, a lakóhelyüket országon belül elhagyni kényszerülő személyek és a romák számára, különös tekintettel a folyamatban lévő világjárványra és az egészségügyi ágazat problémáira;
63. üdvözlí Szerbia regionális együttműködési kezdeményezésekben való részvételét; ösztönzi Szerbiát, hogy minden szinten tartsa fenn a megbékélésre és a jószomszédi kapcsolatok erősítésére irányuló erőfeszítéseit; felkéri Szerbiát, hogy teljes egészében hajtsa végre a kétoldalú megállapodásokat, és törekedjen a szomszédos országokkal fennálló valamennyi határvita építő módon és időben történő rendezésére, többek között a Jugoszlávia múltjából származó, megbékéléssel kapcsolatos kérdésekben; megjegyzi, hogy további erőfeszítésekre van szükség a határ menti régiók gazdasági és társadalmi fejlesztése terén; üdvözlí a gazdasági fejlődésen keresztül megvalósuló regionális integrációra irányuló kezdeményezést;
64. üdvözlí a Regionális Együttműködési Tanács konstruktív szerepét és benne Szerbia aktív részvételét; hangsúlyozza a regionális együttműködés fontosságát a Covid19-válsággal összefüggésben, és kiemeli, hogy a regionális együttműködés és a jószomszédi viszony kapcsolódik Szerbia sikeres európai jövőképre vonatkozó céljához;
65. hangsúlyozza, hogy a Szerbia és Koszovó közötti kapcsolatok rendezése mindkét fél uniós csatlakozásának egyik elsődleges célja és előfeltétele, és elengedhetetlen volna a tágabb régió stabilitásának és jólétének biztosításához is; elismeri mindkét fél fokozott szerepvállalását az EU közvetítésével zajló párbeszédben, és aktív és konstruktív szerepvállalásra szólít fel az EU különleges képviselője által vezetett, az EU közvetítésével zajló párbeszédben, amelynek célja átfogó, fenntartható és jogilag kötelező erejű megállapodás elérése a nemzetközi joggal összhangban;
66. ismételten felhív valamennyi, már elért megállapodás jóhízemű és kellő időben történő teljes körű végrehajtására, beleértve a szerb többségű települések szövetségének/közösségének létrehozását is; felszólítja az EKSZ-t, hogy hozzon létre egy mechanizmust az összes eddig elért megállapodás végrehajtásának nyomon követésére és ellenőrzésére, és rendszeresen tegyen jelentést az Európai Parlamentnek a jelenlegi helyzetről; megismétli e tekintetben, hogy teljes mértékben támogatja Miroslav Lajčákot, az EU Belgrád–Pristina párbeszédért felelős különleges képviselőjét;
67. sürgeti a szerb és a koszovói kormányt, hogy tartózkodjanak minden olyan fellépéstől, amely alááshatja a felek közötti bizalmat, és kockára teheti a párbeszéd konstruktív folytatását; ismételten hangsúlyozza mind Szerbia, mind Koszovó többnemzetiségű jellegének fontosságát, valamint azt, hogy etnikailag homogén államok kialakítása nem lehet cél a régióban;
68. felhívja a szerb és koszovói hatóságokat, hogy mozdítsák elő a helyi közösségek közötti személyes kapcsolatokat a párbeszéd erősítése érdekében, többek között nem kormányzati szinten; megismétli a hatóságokhoz intézett azon felhívását, hogy tartózkodjanak más etnikai csoportokkal szemben lázító nyelvezet használatától; sajnálja, hogy a mitrovicai hidat a felújítási munkálatok befejezése ellenére még mindig nem nyitották meg a teljes forgalom előtt;
69. üdvözlí Belgrád aktív és konstruktív részvételét a Pristinával folytatott párbeszédben és a Brüsszeli Megállapodás alapján vállalt kötelezettségek végrehajtásában;
70. méltatja a Szerbia és Koszovó közötti jó regionális együttműködést – ezen belül a mitrovicai polgármesterek közötti együttműködést és az egészségügyi miniszterek közötti kommunikációt – a Covid19-világjárvány terjedése elleni küzdelem területén;

2021. március 25.

71. hangsúlyozza a háborús bűnökkel és az eltűnt személyek eseteinek kivizsgálásával kapcsolatos regionális együttműködés, többek között a háborús bűnökkel kapcsolatos bírósági ítéletek elismerésére és tiszteletben tartására irányuló erőfeszítések fokozása, a sírhelyek feltárása, a gyűlöletbeszéd és a háborús bűnösök dicsőítésének elutasítása, valamint az elkövetők bíróság elé állítása terén a hazai ügyészeknek nyújtott támogatás fontosságát; felhívja a szerb hatóságokat, hogy folytassák az említett jelenségek elleni küzdelemre irányuló erőfeszítéseiket, és ítélik el a gyűlöletbeszéd minden formáját, a megfélemlítő kampányokat, valamint a népirtás, az emberiség elleni bűncselekmények és a háborús bűncselekmények nyilvános helyeslését és tagadását; sajnálja, hogy egyes szerb hatóságok és néhány szerb politikus továbbra is tagadja a srebrenicai népirtást; üdvözli a civil társadalmi szervezetek munkáját a megbékélés, az átmeneti igazságszolgáltatás és a megfelelő jóvátétel terén;

72. üdvözli a Szerbia által a szarajevói nyilatkozat folyamatának keretében tanúsított folyamatos együttműködést, és emlékeztet a stabilizációs és társulási megállapodás alapján a volt Jugoszláviával foglalkozó nemzetközi büntetőtörvényszékkel (ICTY) – amelynek munkája lezárult – és az ENSZ büntetőtörvényszékekre vonatkozó nemzetközi fennmaradó mechanizmusával való teljes körű együttműködésre vonatkozó kötelezettségre, és sürgeti Szerbiát, hogy hagyjon fel minden olyan erőfeszítéssel, amely az eddig elért eredmények aláásására és az ICTY által megállapított tények meghamisítására irányul;

73. megismétli, hogy támogatja azt a kezdeményezést, hogy létrehozzák a volt Jugoszláviában elkövetett háborús bűncselekményeket és az emberi jogok megsértésének más súlyos eseteit vizsgáló regionális tényfeltáró bizottságot (RECOM); kiemeli a regionális ifjúsági együttműködési iroda (RYCO) és az általa végzett munka fontosságát; tudomásul veszi, hogy a koronavírus-világjárvány miatt az Európai Bizottság azt javasolta, hogy Újvidék 2021 helyett 2022-ben viselje az Európa Kulturális Fővárosa címet;

74. üdvözli, hogy Szerbia az Erasmus+ programban 2019-ben programország státuszt kapott;

75. üdvözli a működőképes piacgazdaság kialakítása terén Szerbia által elért eredményeket; felkéri Szerbiát, hogy strukturális reformok révén folytassa a versenyképesség, valamint a hosszú távú, fenntartható és inkluzív növekedés fokozására irányuló erőfeszítéseit, különösen az energiaágazatban és a munkaerőpiacon, valamint a szabályozási környezet átláthatóságának és kiszámíthatóságának javításával; hangsúlyozza a vállalkozói készségek fiatalok körében való fejlesztésének fontosságát, és felhívja a szerb kormányt, hogy foglalkozzon közvetlenül a korrupció kérdésével, amely elfojtja a működőképes piacgazdaság kialakulását, és foglalkozzon a GRECO 2020-ban felvetett aggályaival;

76. megjegyzi, hogy Szerbia egészségügyi rendszere erőforráshiánnyal küzd, és a szakképzett munkaerő kiáramlásától szenved, ami az orvostechnikai eszközök, az orvosi szakértelem és a laboratóriumi vizsgálati kapacitás hiányát eredményezte a Covid19-világjárvány idején; arra ösztönzi Szerbiát, hogy hajtson végre reformokat a közegészségügyi szektor megerősítése, a szociális védelem javítása és a magánszektor támogatása érdekében a Covid19 gazdasági következményeinek enyhítése érdekében;

77. üdvözli a Szerbia által a gazdasági és pénzügyi területeken, például a társasági jog, a szellemi tulajdonjog, a verseny és a pénzügyi szolgáltatások, valamint a vezetői elszámoltathatóság és az ellenőrzés terén elért jó eredményeket; megjegyzi azonban, hogy további előrelépésre van szükség a közbeszerzés területén;

78. aggódalmának ad hangot Kína Szerbiában és a Nyugat-Balkánon tapasztalható növekvő befolyása, a kínai beruházások és hitelek átláthatóságának hiánya, valamint környezeti és társadalmi hatásvizsgálatának elmaradása miatt; felhívja Szerbiát, hogy szigorítsa a kínai üzleti tevékenységekre vonatkozó megfelelőségi előírásokat;

79. felhívja Szerbiát, hogy energiaforrásainak diverzifikálása, az alacsony szén-dioxid-kibocsátású energiaforrásokra történő átállás elindítása és a megújuló energiaforrások és a kevésbé szennyező tüzelőanyagok felé való elmozdulás révén növelje energiaágazatának fenntarthatóságát, és ezzel egyidejűleg szüntesse meg az összes nem megfelelő széntámogatást; arra ösztönzi Szerbiát, hogy fogadja el a környezetvédelmi szempontból érzékeny területek megőrzése és védelme érdekében szükséges intézkedéseket, valamint javítsa a nemzeti kibocsátáscsökkentési terv végrehajtásának nyomon követését;

80. üdvözli a legnagyobb szélerőműpark, a Čibuk 1 elindítását, valamint a Szerbia és Bulgária közötti gázrendszer-összekötő terén elért eredményeket; aggalommal veszi tudomásul az Energiaközösségről szóló szerződésnek való megfelelés folyamatos elmaradását és ebből következően annak megsértését; megismétli azon felhívását, hogy a nyugat-balkáni országok álljanak az EU összeköttetésekre vonatkozó stratégiájának középpontjában;

81. üdvözli Szerbia aktív részvételét a Közlekedési Közösségben és a transzeurópai hálózati projektekben, ideértve a Niš–Merdare–Pristina autópálya építését is;

82. üdvözli a 2019 áprilisában aláírt új regionális barangolási megállapodás hatálybalépését;

2021. március 25.

83. sürgeti a hatóságokat, hogy a körforgásos gazdaságra való áttérés és a környezeti szempontból érzékeny területek megóvását és védelmét célzó szükséges intézkedések elfogadásának elősegítése érdekében biztosítsák az éghajlatvédelemre és a környezetvédelemre, valamint az energiahatékonyságra vonatkozó uniós normákkal és szakpolitikai célkitűzésekkel – többek között a szén-dioxid-kibocsátási árak bevezetésére, az energiahatékonysági jogszabályok naprakészé tételére, valamint egy integrált nemzeti energia- és klímaterv kidolgozására és elfogadására vonatkozó célokkal – való harmonizációt, különösen a Nyugat-Balkánra vonatkozó zöld menetrendről szóló szófiái nyilatkozat tükrében;
84. arra buzdítja Szerbiát, hogy véglegesítse a nemzeti villamosenergia- és gázágazat reformját, különösen a rendszerüzemeltetők szétválasztásának biztosításával, valamint munkálkodjon a regionális összeköttetéseken és a regionális energiapiac kiterjesztésén a Párizsi Megállapodással és az Energiaközösségről szóló szerződés szerinti nemzetközi kötelezettségekkel összhangban;
85. aggodalmát fejezi ki a légszennyezés Szerbiában tapasztalható magas szintje miatt, és sürgeti a hatóságokat, hogy mielőbb hozzanak intézkedéseket a levegő minőségének javítása érdekében, különösen a nagyvárosokban és az ipari területeken, például Smederevóban, Borban és Kolubarában; hangsúlyozza a fenntartható megoldások megtalálásának és a lignit és más alacsony kalóriatartalmú szén felhasználása korlátozásának fontosságát az energiatermelésben, valamint a fűtés terén;
86. sajnálatát fejezi ki a Dragovistica folyónak a régióban működő bányákból származó szennyezésével kapcsolatos intézkedések elmaradása miatt;
87. üdvözli, hogy Szerbia továbbra is támogatja az EU kül- és biztonságpolitikára vonatkozó globális stratégiáját;
88. ismételten hangsúlyozza, hogy fontos a harmonizáció az EU közös kül- és biztonságpolitikájával (KKBP), amelynek fokozatosan Szerbia külpolitikájának szerves részévé kell válnia, ez ugyanis a csatlakozási folyamat feltétele; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a régióban Szerbiában a legalacsonyabb mértékű a harmonizáció; megjegyzi, hogy egyes kormánytisztviselők és politikusok alkalmanként továbbra is olyan nyilatkozatokat tesznek, amelyek megkérdőjelezzik Szerbia külpolitikai irányultságát; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy Szerbia az ENSZ Közgyűlésében ismételten támogatta Oroszországot a Krím félsziget anektálása kapcsán;
89. üdvözli, hogy Szerbia csatlakozott a fehéroroszországi elnökválasztással kapcsolatos uniós állásponthez; továbbra is aggódik azonban amiatt, hogy Szerbia nem csatlakozott a belarusz tisztviselők szankcionálásához és az új kínai biztonsági törvényre vonatkozó uniós állásponthez; felhívja Szerbiát, hogy határozottabban csatlakozzon az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviseletének az EU nevében tett nyilatkozataihoz és a tanácsi határozatokhoz, többek között a szankciókról szólókhöz;
90. tudomásul veszi, hogy 2020. szeptember 4-én Washingtonban Szerbia és Koszovó aláírta a gazdasági kapcsolatok rendezéséről szóló megállapodásokat; sajnálatát fejezi ki azonban a szöveg azon rendelkezései miatt, amelyek előírják Koszovó számára, hogy hagyjon fel a nemzetközi szervezetekben való tagságra irányuló törekvéssel; üdvözli az Egyesült Államok megújított elkötelezettségét, és hangsúlyozza, hogy az EU-nak és az Egyesült Államoknak meg kell erősíteniük partnerségüket és koordinációjukat a Nyugat-Balkánon; hangsúlyozza, hogy a transzatlanti együttműködés fontos tényező a régió stabilitása szempontjából, és hangsúlyozza, hogy az EU közvetítőként vezető szerepet töltsön be a Szerbia és Koszovó közötti kapcsolatok rendezésének folyamatában;
91. emlékeztet arra, hogy Szerbia izraeli nagykövetségének Tel-Avivból Jeruzsálembe történő áthelyezése ellentétes lenne az EU-nak az Izrael és Palesztina közötti vita kétállami megoldásával kapcsolatos álláspontjával;
92. szorgalmazza a Szerbiával folytatott európai együttműködés megerősítését a társadalmak megosztására, az EU elhíttetésére, a régió európai kilátásainak aláásására irányuló manipulatív félretájékoztatás, valamint a kibernetikus és hibrid fenyegetések kezelése terén; konkrét lépéseket ösztönöz az ellenálló képesség és a kibernetikus biztonság kiépítése terén, és felhívja Szerbiát, a Bizottságot és az EKSZ-t, hogy támogassák a médiapluralizmus és a színvonalas újságírás megerősítését célzó intézkedéseket; hangsúlyozza, hogy javítani kell a koordinációt a gyakran Szerbiából származó regionális dezinformációs kampányok elleni küzdelem érdekében, például egy Balkánra összpontosító dezinformációs kiválósági központ létrehozásával;
93. különösen aggódik a Kremlből származó, a Sputnik Srbija és más belföldi szereplők útján terjesztett dezinformációs narratívák miatt; felszólítja a szerb kormányt, hogy vizsgálja felül az ezeket a műveleteket lehetővé tevő intézkedéseket a dezinformáció terjesztésének országon belüli és azon kívüli csökkentése érdekében, és fokozza erőfeszítéseit a Covid19-világjárvány kezdete óta növekvő dezinformációs kampányok elleni küzdelemben;
94. tudomásul veszi a Szerbia és az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség (Frontex) közötti határigazgatási együttműködésről szóló megállapodás megkötését, amely lehetővé teszi a Frontex számára, hogy segítséget nyújtson Szerbiának a határigazgatásban és közös műveletek végrehajtásában; megjegyzi, hogy Szerbia aktív, együttműködő és építő szerepet játszott az EU külső határigazgatásában;

2021. március 25.

95. emlékeztet arra, hogy az EU Szerbia vezető kereskedelmi partnere, beruházója és segélyezője; tudomásul veszi Szerbia azon döntését, hogy 2019 októberében szabadkereskedelmi megállapodást írt alá az Eurázsiai Gazdasági Unióval; elvárja azonban, hogy Szerbia az uniós kereskedelempolitikához igazodjon; emlékeztet az Unió azon elkötelezettségére, hogy megvédje az érdekeit az Eurázsiai Gazdasági Unióval olyan országok által aláírt szabadkereskedelmi megállapodások kedvezőtlen hatásainak enyhítése révén, amelyek európai uniós tagságot kérelmeztek, és stabilizációs és társulási megállapodást írtak alá, mint amilyen Szerbia; sajnálja, hogy Szerbia még mindig nem tagja a Kereskedelmi Világszervezetnek;

96. felszólítja Szerbiát, hogy javítsa az uniós munkajoggal való harmonizációt, fogadjon el új törvényt a sztrájkjogról, kezelje a be nem jelentett munkát, és módosítsa az ellenőrzések felügyeletéről szóló törvényt, hogy megfeleljen a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet Szerbia által ratifikált vonatkozó egyezményeinek;

97. arra ösztönzi Szerbiát, hogy biztosítsa, hogy elegendő pénzügyi és intézményi erőforrással rendelkezzen a foglalkoztatási és szociális politikákhoz;

98. üdvözlí, hogy Szerbia folyamatosan részt vesz a közös biztonság- és védelempolitika (KBVP) keretében végrehajtott válságkezelési küldetésekben és műveletekben; arra ösztönzi Szerbiát, hogy tartsa fenn négy KBVP-misszió és művelet személyzetének biztosítására irányuló jelenlegi kötelezettségvállalásait, valamint a jövőben törekedjen további részvételre; üdvözlí az EU és Szerbia között aláírt terrorizmusellenes megállapodásokat; e tekintetben üdvözlí a terrorizmus és az erőszakos szélsőségek elleni küzdelem terén folytatott regionális és nemzetközi együttműködés javulását;

99. aggodalmát fejezi ki Szerbia Kínai Népköztársaságból származó védelmi és biztonsági felszerelésektől és technológiáktól való növekvő függése – beleértve a belgrádi tömeges megfigyelési rendszert és a személyes adatok megfelelő biztosítékok nélküli tömeges gyűjtését –, valamint a biztonsági ágazat közbeszerzési gyakorlatainak elégtelen átláthatósága miatt; továbbra is aggódik Szerbia Oroszországgal fenntartott szoros politikai és katonai együttműködése, például az orosz légi eszközök folyamatos niši jelenléte miatt; felhívja Szerbiát, hogy igazodjon a KBVP-hez és annak eszközeihez;

100. ismételten felhívja a szerbiai hatóságokat, hogy folytassák a volt kommunista titkosszolgálatok örökségével való leszámolást azáltal, hogy Szerbia demokratizálása irányába tett lépésként nyilvánosságra hozzák a titkosszolgálatok aktáit; felhívja Szerbiát, hogy gyorsítsa fel a jogutódlás és a kötelezettségek teljesítésének folyamatát a volt Jugoszlávia közös levéltárainak felosztásával összefüggésben; ezzel összefüggésben ismét hangsúlyozza, hogy létfontosságú a levéltári anyagokhoz, különösen a jugoszláv titkosszolgálat (UDBA) és a jugoszláv néphadsereg titkosszolgálat (KOS) anyagaihoz való hozzáférés; ismételten felhívja a hatóságokat, hogy tegyék lehetővé a hozzáférést a volt jugoszláv tagköztársaságokra vonatkozó, szóban forgó irattárakhoz, és kérésre juttassák vissza az iratokat a megfelelő kormányokhoz;

101. emlékeztet arra, hogy az EU nyújtja a legtöbb pénzügyi segílyt Szerbia számára; üdvözlí, hogy a Bizottság arra törekszik, hogy a Nyugat-Balkánra vonatkozó külön gazdaságélénkítési és beruházási terv révén stratégiai jellegűbb beruházások valósuljanak meg a Nyugat-Balkánon; elismeri a gazdaságélénkítési és beruházási terv jelentőségét a fenntartható összeköttetések, a humán tőke, a versenyképesség és az inkluzív növekedés támogatásában, valamint a regionális és határokon átnyúló együttműködés megerősítésében, a helyi és regionális szintű közigazgatás lehetőségeinek javítása érdekében, hogy kiaknázzák e beruházások előnyeit; hangsúlyozza, hogy minden beruházásnak követnie kell a Párizsi Megállapodás és az európai zöld megállapodás céljait;

102. hangsúlyozza, hogy a gazdaságélénkítési és beruházási tervnek ösztönöznie kell a szükséges strukturális reformokat az infrastruktúra, az energiaügy és az oktatás területén, és azt a lehető leggyorsabban és leghatékonyabban végre kell hajtani az EU által finanszírozott projektek láthatóságának javítása és a szerb polgárok Európai Unióba és annak intézményeibe vetett bizalmának növelése érdekében;

103. felhívja a társjogalkotókat az ösztönzők és a feltételrendszer finomhangolására a jövőbeli Előcsatlakozási Támogatási Eszköz (IPA III) keretein belül, valamint arra, hogy súlyos visszalépés esetén éljenek a felfüggesztési mechanizmusokkal; elengedhetetlennek tartja, hogy az IPA III támogassa az alapvető értékek és a jó kormányzás további megerősítését; úgy véli, hogy a megújult módszertan alapján a csatlakozási folyamat „többért többet” és „kevesebbet” visszafordíthatósági elvét az előcsatlakozási finanszírozásnak is egyértelműen tükröznie kell; megismétli, hogy a pénzügyi támogatás mértékének a végrehajtott reformok tényleges mértékéhez kell igazodnia;

104. felhívja a szerb hatóságokat, hogy a lehető legjobban használják ki, hogy az EU átcsoportosítja az IPA-finanszírozást a Covid19-világjárvány társadalmi-gazdasági hatásainak enyhítése érdekében; hangsúlyozza, hogy különös figyelmet kell fordítani a kiszolgáltatott csoportokra;

2021. március 25.

105. megismétli, hogy az EU gyorsan mozgósította az azonnali támogatást a Nyugat-Balkán számára a Covid19-világjárványból eredő egészségügyi szükséghelyzet kezelése és a régió társadalmi-gazdasági fellendülésének megkönnyítése érdekében;

106. felhívja a Bizottságot és a tagállamokat, hogy juttassanak elegendő Covid19-oltóanyagot minden nyugat-balkáni ország állampolgárainak;

107. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást az Európai Tanács elnökének, a Bizottságnak, a Bizottság alelnökének/az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének, a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek, valamint Szerbia elnökének, kormányának és parlamentjének.
